

Закон за конфискација на имот во граѓанска постапка

Работна верзија

Глава I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

Со овој закон се уредуваат целите, начелата, прибирањето на податоци и докази за постоење на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори, мерките за обезбедување и постапката за конфискација на имот во граѓанска постапка, како и опфатот на меѓународната соработка за остварување на целите на овој закон.

Цели на законот

Член 2

(1) Со овој закон се заштитува јавниот интерес на Република Северна Македонија на начин што се оневозможува било каква корист од имот за кој во постапката за конфискација на имот во граѓанска постапка согласно овој закон било утврдено дека имотот не бил стекнат од законски извори.

(2) Целта на овој закон е да се оневозможи располагање со имот и имотна корист кои не може да се докаже дека се стекнати од законски извори.

(3) Со овој закон истовремено се превенираат кривичните дела поврзани со организираниот криминал и корупција.

Член 3

Основни начела

(1) Со овој закон се уредува ограничувањето на правото на сопственост во постапка пред суд, заснована врз следните основни начела:

- начело на законитост
- начело на легитимитет
- начело на пропорционалност
- начело на тајност
- начело на итност.

(2) Начелото на законитост претпоставува дека ограничувањето на мирното уживање на сопственоста се врши под услови и во постапка уредени со овој закон, во согласност со Уставот на Република Северна Македонија, ратификувани меѓународни договори, позитивните

законски прописи, Европската конвенција за заштита на човековите права и основните слободи, практиката на Европскиот суд за човекови права и Конвенцијата на Обединетите нации против корупцијата.

(3) Начелото на легитимитет го опфаќа ограничувањето на мирното уживање на сопственоста заради заштита на јавниот интерес, со цел да се оневозможи каква било корист или располагање од имот за кој не може да се докаже дека е стекнат од законски извори.

(4) При примената на овој закон се почитува начелото на пропорционалност во утврдувањето на обемот на имот кој може да биде предмет на постапката и товарот на докажување на тужениот, особено при определувањето на мерките за обезбедување со цел издвојување на разумни трошоци за живот, деловни и правни трошоци за засегнатото лице.

(5) Начелото на тајност ги обврзува лицата вработени во надлежните органи кои постапуваат во согласност со одредбите од овој закон податоците кои се однесуваат или произлегуваат од постапувањето да ги чуваат како службена тајна.

(6) Начелото на итност претпоставува задолжително итно постапување на органите и лицата кои согласно овој закон се обрзани да постапуваат без одлагање, а постапката за утврдување на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори е итна постапка пред суд со скратени пропишани рокови со овој закон.

Примена на одредбите од други закони

Член 4

(1) Постапката за конфискација на имот во граѓанска постапка (во натамошниот текст: постапка за конфискација) е посебна постапка уредена со овој закон.

(2) Ако со одредбите од овој закон поинаку не е определено, судот и надлежните органи соодветно ги применуваат одредбите од Законот за парничната постапка и Закон за обезбедување на побарувањата.

(3) Правосилна кривична или управна одлука не влијаат на постапката уредена со овој закон.

Значење на изразите

Член 5

(1) „Имот“ во смисла на овој закон се пари или други средства за плаќање, хартии од вредност, депозити, концесии, друг имот во материјален или нематеријален облик, вклучително и виртуелни средства согласно закон, подвижен или недвижен имот и стварните права кои се поврзани со него, побарувања, како и друг тип на документи и инструменти кои се доказ за имотни права и правни интереси.

(2) „Имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори“ е имот за кој во постапка уредена со овој закон не може да се докаже дека е стекнат од законски приходи и на законит начин.

(3) „Разумно сомневање дека имотот не е стекнат од законски приходи“ е сомневање кога надлежниот орган согласно овој закон утврдил дека постои разлика помеѓу вредноста на имотот и вкупниот остварен законит приход.

(4) „Разумно сомневање дека имотот не е стекнат на законит начин“ е разумно сомневање за склучени фиктивни или бестоварни правни дела со кои се располага со имот за чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори и кои не се основ за стекнување на имот на законит начин. Наследување на имот не претставува основ за стекнување на имот на законит начин, ако за имотот на оставителот не може да се докаже дека е стекнат од законски извори.

(5) „Вредност на имотот“ е нето вредност на имотот која се утврдува согласно методологија пропишана од надлежниот орган, со која се пресметуваат средствата потрошени за стекнување на имотот, платените даноци и придонеси, трошоците за живот, дали имотот е пренесен или стекнат без надоместок и дали надоместокот одговара на неговата вредност.

(6) „Засеганото лице“ е лицето кое има право и обврска да докаже дека имотот го стекнал од законски извори во постапка уредена со овој закон.

(7) „Совесни трети лица“ се лица кои стекнале имот од законски извори и на законит начин и не знаеле или не можеле да знаат дека имотот претходно не бил стекнат од законски извори.

Опфат на законот

Член 6

(1) Предметот на постапката уредена со овој закон опфаќа имот во или надвор од Република Северна Македонија кој е во сопственост на физички лица државјани на Република Северна Македонија, на странски државјани со престојувалиште во Република Северна Македонија, на лица без државјанство со престојувалиште во Република Северна Македонија или на правни лица регистрирани во или надвор од Република Северна Македонија.

(2) Доколку сопственоста на имотот не е запишана во соодветни катастарски книги или други регистри за водење на евиденција на некој имот, предметот на постапката уредена со овој закон опфаќа имот во или надвор од Република Северна Македонија кој го владеат или користат физички лица државјани на Република Северна Македонија, странски државјани со престојувалиште во Република Северна Македонија, лица без државјанство на територијата на Република Северна Македонија или правни лица регистрирани во или надвор од Република Северна Македонија.

(3) Согласно закон и ратификуван меѓународен договор, предметот на постапката уредена со овој закон опфаќа и имот во Република Северна Македонија кој е во сопственост на или го владеат односно користат нерезиденти во Република Северна Македонија, лица без државјанство или правни лица регистрирани во странство.

(4) Со овој закон се овозможува признавање и извршување на странски одлуки за конфискација во граѓанска постапка, како и меѓународна соработка со надлежни органи со цел оневозможување на располагање со имот кој не е стекнат од законски извори.

(5) Овој закон го опфаќа и имотот на резидентни и нерезидентни државјани на Република Северна Македонија, странски државјани, лица без државјанство, кои се на листата на санкции на ЕУ или САД кои престојуваат и трансферираат преку Република Северна Македонија.

ГЛАВА II

ПРИБИРАЊЕ ПОДАТОЦИ ЗА ИЗВОРИТЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ИМОТ

Постапување на јавниот обвинител

Член 7

(1) Кога јавниот обвинител има сомневање за кривично дело, но нема доволно докази за кривично гонење, кривичното гонење не довело до осудителна пресуда или постојат објективни околности поради кои не може се преземе кривично гонење, цени дали постои разумно сомневање дека имотот не бил стекнат од законски извори.

(2) Кога јавниот обвинител за имотот во случаите од ставот (1) на овој член оцени дека постои разумно сомневање дека истиот не е стекнат од законски извори, должен е веднаш да достави до Управата за финансиска полиција известување заедно со целокупната обезбедена документација за испитување и прибирање на податоци за изворите и начините на кои е стекнат имотот.

Услов за поведување на постапка

Член 8

(1) Услов за поведување на постапката за утврдување на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори согласно овој закон е ако:

а) има разумно сомневање дека постои имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори и

б) нето вредноста на целокупниот имот од став (1) точката а) на овој член надминува 50000 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народна банка на Република Северна Македонија, пресметано од 2007 година.

(2) За определување на нето вредноста на имотот, министерот за финансии донесува Методологија за нето вредност на имот, со која се пресметува износот на средствата потрошени за стекнување на имотот, платените даноци и придонеси, трошоците за живот, надоместокот за пренесување односно стекнување на имотот и надоместокот кој одговара на вредноста на имотот.

Известувања

Член 9

(1) Надлежен орган за прибирање на податоци за имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори е Управата за финансиска полиција (во натамошниот текст: Управата).

(2) Државната комисија за спречување на корупцијата, даночните органи, Управа за јавни приходи, Агенцијата за катастар на недвижности, Царинската управа и други органи и институции кои во рамки на постапувањето согласно надлежностите ќе добијат информации и податоци со сомневања или сознанија за постоење на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори, должни се веднаш до Управата да достават известување заедно со целокупната обезбедена документација.

(3) Известување за постоење имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори до Управата може да достави и секое физичко лице и правно лице кое не е опфатено со ставот (2) на овој член.

(4) По исклучок, известувањето од ставовите (2) и (3) на овој член може да се достави до јавно обвинителство доколку подносителот оцени дека доставувањето на известувањето до Управата ќе ја оддолговлечи или загрози постапката согласно овој закон.

(5) Управата е должна по приемот на известувањето од член 7 ставот (2) од овој закон односно известувањето од ставовите (2) и (3) на овој член да спроведе итна проверка на исполнетоста на условот од член 8 ставот (1) од овој закон.

(6) Управата ја спроведува постапката за проверка и финансиска пресметка во рок не подолг од 60 дена.

Постапување на Управата Член 10

(1) По добиено известување од членовите 7 и 9 од овој закон или по службена должност, Управата во рамките на своите овластувања утврдени со закон ги презема следните дејствија:

а) идентификување, откривање и лоцирање на имот кој е предмет на постапката уредена со овој закон;

б) идентификување на сопственикот на имотот кој е предмет на постапката утврдена со овој закон и идентификување на засегнати лица и совесни лица;

в) дејствија за утврдување на исполнетост на условот од членот 8 од овој закон;

(2) Управата, најдоцна во рок од три дена откако ќе утврди дека е исполнет условот од членот 8 на овој закон за тоа го известува Државниот правобранител на Република Северна Македонија и му доставува детален извештај со податоци за имотот, неговата вредност, засегнатото лице, совесните лица и други потребни податоци заедно со сите материјални докази со кои располага, односно ги прибавил со дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Во текот на целата постапка уредена со овој закон, Управата до Државниот правобранител поднесува иницијатива за поднесување предлог за определување на мерка за обезбедување на имот, доколку во текот на постапувањето Управата оцени дека може да се осуети имотот кој е предмет на постапката.

(4) За прашањата за надлежноста на Управата кои со овој закон не се пропишани, се применуваат одредбите од Законот за Финансиската полиција.

Овластен тужител за постапување по предметите за конфискација на имот Член 11

(1) Државниот правобранител со овој закон е овластен државен орган кој презема мерки и правни средства пред надлежни државни органи и поведува постапка пред надлежен суд за утврдување на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори.

(2) Државниот правобранител, најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот на извештајот заедно со материјалните докази од член 9 став (2) од овој закон, ја подготвува тужбата за утврдување на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори (во натамошниот текст: тужба), ако оцени дека податоците и доставените докази се доволни за да се докаже пред надлежниот суд во постапката уредена со овој закон дека имотот не бил стекнат од законски извори.

(3) Кога предмет на тужбено барање е дел од имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори, државниот правобранител бара исплата на парична вредност во висина на вредноста на делот од имотот за кој нема доказ дека е стекнат од законски извори.

(4) Ако тоа го бараат околностите на случајот и кога постои разумно сомневање, за да се спречи осуетување на побарувањето, државниот правобранител поднесува предлог за определување на мерка за обезбедување до надлежниот суд.

(5) Кога државниот правобранител ќе оцени дека се потребни дополнителни податоци и докази за негово постапување, за тоа ја известува Управата. Управата е должна веднаш, а најдоцна во рок од пет дена од приемот на барањето на државниот правобранител да му ги достави потребните податоци и докази.

(6) Државниот правобранител кога ќе оцени дека нема основ и не е исполнет условот од членот 8 од овој закон за поднесување тужба или предлог за определување мерка, ја известува Управата.

ГЛАВА III

ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ИМОТ ЧИЕ СТЕКНУВАЊЕ НЕ МОЖЕ ДА СЕ ДОКАЖЕ ДЕКА Е ОД ЗАКОНСКИ ИЗВОРИ

Член 12

(1) Постапката за утврдување на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори е итна постапка.

(2) Постапката за утврдување на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори се поведува со тужба пред надлежен суд.

(3) Со тужбата се бара да се утврди дека имотот предмет на тужбеното барање не е стекнат од законски извори, истиот да се одземе и да се пренесе во сопственост на Република Северна Македонија.

(4) Овластен тужител согласно овој закон е Република Северна Македонија, преку државниот правобранител и државните правобранители надлежни да ги штитат имотните права и интереси на Република Северна Македонија согласно закон.

(5) Ако по поднесување на тужбата настанале околности кои го оневозможуваат одземањето на имотот, државниот правобранител може да го преиначи тужбеното барање без согласност на тужениот со барање тужениот да се задолжи да плати соодветен паричен износ.

(6) Кога во постапката судот ќе утврди имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори и постоење на совесни оштетени лица, судот со пресудата ќе го одземе имотот и ќе го пренесе на оштетените лица.

Член 13

(1) Товарот на докажување дека имотот е стекнат од законски извори е на страна на тужениот во постапката.

(2) При одлучувањето во врска со тужбеното барање од овој закон, судот грижливо ги оценува сите околности, особено фактите кои укажуваат за информации и податоци за имотот кој е предмет на тужбеното барање кои се обезбедени во текот на преземање дејствија на даночен орган, јавно обвинителство или орган надлежен за откривање на сторители на кривични дела, како и фактите за приходите со кои располагало засегнатото лице во времето на стекнување на имотот и објективните можности засегнатото лице во утврдените рокови да ги обезбеди во постапката доказите за законитоста на изворите со кои е стекнат имотот кој е предмет на тужбеното барање.

(3) Постапката за утврдување на имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори пред првостепениот суд треба да заврши најдоцна во рок од девет месеци од денот на поднесување на тужбата.

(4) Преносот на сопственоста на имотот не подлежи на данок на промет на недвижности.

Редовни правни лекови

Член 14

(1) Против пресудата на првостепениот суд странките можат да поднесат жалба.

(2) Постапката по жалба пред второстепениот суд треба да заврши во рок од четири месеци од денот на приемот на жалбата со списи на предметот во второстепениот суд.

Вонредни правни лекови

Член 15

(1) Против второстепената пресуда странките можат да изјават ревизија согласно одредбите во Законот за парнична постапка, а постапката пред Врховниот суд треба да заврши во рок од три месеци од денот на приемот на ревизијата во Врховниот суд на Република Северна Македонија.

(2) Предлог за повторување на постапката по повод конечна пресуда на Европскиот суд за човекови права во која е утврдена повреда, се поднесува во рок од 10 дена од денот на приемот на одлуката до првостепениот суд.

Мерки за обезбедување на имот

Член 16

(1) Предлогот за мерка за обезбедување на имот државниот правобранител ја поднесува пред поднесување на тужбата или заедно со тужбата.

(2) За обезбедување на имот може да се бара да се дозволи секоја мерка со која ќе се постигне целта на обезбедувањето, особено забрана за отуѓување, оптоварување и располагање со имот ако е веројатно дека без изрекување на мерката ќе се осуети извршувањето на судската одлука за конфискација на имот.

(3) Судот може со оглед на околностите на случајот и ако е потребно, по предлог на тужителот да дозволи повеќе мерки за обезбедување.

ГЛАВА IV

КОРИСТЕЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО КОНФИСКУВАНИОТИМОТ

Член 17

Тужениот или лицето против кое е изречена мерка за обезбедување на имот има право да го користи имотот за кој е изречена мерката до правосилност на одлуката по тужбата.

Тужениот го користи имотот во граници на овозможување на неговите неопходни животни потреби.

Трошоците за користењето и одржувањето на имотот и на товарите што се однесуваат на целиот имот ги сноси тужениот.

Своето право на користење на имотот тужениот го остварува со внимание на добар домаќин.

Тужениот не одговара за намалување на вредноста на имотот која доаѓа поради нејзината редовна употреба, но одговара за предизвикана штета и уништување на имотот.

Член 18

Управување со конфискуваниот имот во сопственост на Република Северна Македонија

Управувањето со конфискуваниот имот одземен со правосилна судска пресуда во постапка согласно овој закон се врши согласно Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка.

Конфискуваниот имот во постапката уредена со овој закон може да се продава или користи за остварување на социјални цели, врз основа на одлука на Владата на Република Северна Македонија.

Глава V МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Член 19

(1) Меѓународната соработка за остварување на целите на овој закон опфаќа соработка во откривање и утврдување имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори, определување и извршување на мерка за обезбедување на имот и поврат на имот кој е предмет на постапка согласно овој закон, како и признавање и извршување на странски судски одлуки и одлуки на други странски органи.

(2) Соработката од ставот (1) на овој член се остварува преку централните органи врз основа на закон и ратификуван меѓународен договор или билатерален договор, под услов:

- да не е во спротивност на основните начела на внатрешниот правен поредок,
- да не претпоставува преземање мерки кои се во спротивност со Уставот на Република Северна Македонија или со кои би се наштетиле на суверенитетот, сигурноста, безбедноста, јавниот ред и други интереси на Република Северна Македонија.

(3) Одредбите од Законот за меѓународно приватно право не се применуваат на односите со меѓународен елемент ако се регулирани со ратификувани меѓународни договори.

(4) Врз основа на ратификуван меѓународен договор или билатерален договор, странска држава, преку државен орган кој согласно националното законодавство ги застапува нејзините имотни права и интереси односно лице овластено од тој орган, може да биде странка во и да поведе постапка уредена со овој закон.

Член 20

(1) Централен орган надлежен за соработката од член 19 на овој закон е Јавното обвинителство на Република Северна Македонија.

(2) Суд надлежен за постапката за конфискација на имот во граѓанска постапка со меѓународен елемент е Основен граѓански суд Скопје.

Известување за примена на законот

Член 21

(1) За примената на овој закон, во рамки на своите надлежности, Управата, државното правобранителство, јавните обвинителства, судовите и органите од член 9 став (2) на овој закон, известуваат во рамки на годишните извештаи за својата работа кои ги подготвуваат во согласност со закон.

(2) За известувањето од ставот (1) на овој член, се издвојуваат следните податоци:

а. Податоци за примени известувања за постоење имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори:

- вкупен број на примени известувања;
- број на примени известувања по категории на подносителите - физичко лице, јавно обвинителство, Државна комисија за спречување на корупцијата, даночен орган, друга институција односно орган од јавниот сектор, финансиска институција, друго правно лице во приватен сектор;

- податоци за имотот: подвижен или недвижен имот и вредност како што е наведено во известувањето;

- податоци за засегнатите лица: број на физички или правни лица

- податоци за постапување по примените известувања: преземени дејствија, поврзаност со други предмети, институција односно орган до кој се доставени на надлежно постапување;

б. Податоци за доставени извештаи до Државното правобранителство:

- број на доставени извештаи;

- податоци за имотот кој е предмет на извештаите: проценета вредност и податоци за засегнатите лица (физичко или правно лице и државјанство).

в. Податоци за поднесени тужби согласно овој закон: број на тужби, надлежен суд, број и категорија на засегнати лица (физичко или правно лице и државјанство, место на живеалиште, престојувалиште односно седиште), број и категорија на совесни лица (физичко или правно лице и државјанство, место на живеалиште, престојувалиште односно седиште), податоци за имотот (подвижен имот, недвижен имот, опис и проценета вредност);

г. Податоци за поднесени предлози за определување на мерка за обезбедување на имот и податоци за определени мерки за обезбедување на имотот (број, надлежен суд и податоци за имотот - подвижен имот, недвижен имот и вредност);

д. Податоци за судските постапки: преглед на примени тужби (надлежен суд, број и датум), со податоци за тужбените барања (опис и вредност на имотот), податоци за засегнатите лица (физичко или правно лице и државјанство, место на живеалиште, престојувалиште односно седиште), податоци за совесните лица (физичко или правно лице, државјанство, место на живеалиште, престојувалиште односно седиште), податоци за определени мерки за обезбедување на имотот (број, надлежен суд и податоци за имотот - подвижен имот, недвижен имот и проценета вредност), поднесени редовни и вонредни правни лекови, податоци за одлуката по однос на тужбеното барање (анонимизирано резиме), датум на правосилност, времетраење на постапката;

ѓ. Податоци за имотот одземен со правосилна судска пресуда: преглед со податоци за пресудите (број, датум, надлежен суд), тужбените барања (опис и вредност на имотот), податоци за засегнатите лица (физичко или правно лице и државјанство, место на живеалиште, престојувалиште односно седиште), податоци за запишување на имотот во сопственост на Република Македонија (опис и вредност на имотот, регистар односно евиденција, број и датум на запишување);

е. Податоци за меѓународна соработка:

- преглед на примени и поднесени барања за соработка во откривање и утврдување имот чие стекнување не може да се докаже дека е од законски извори, со податоци за земјата до кои се доставени барањата, правен основ, податоци за вредност на имотот и број на засегнати лица;

- податоци за извршени странски судски одлуки и одлуки на други странски органи (анонимизирано резиме);

- податоци за спроведени мерки за обезбедување на имот по барање на странски орган (број на мерки, правен основ и вредност на имотот);

- податоци за спроведени мерки за конфискација на имот: број на мерки, правен основ, податоци за засегнатите лица (физичко или правно лице и државјанство, место на живеалиште, престојувалиште односно седиште), опис и вредност на имотот, податоци за поврат на имот - запишување на имотот (опис и вредност на имотот, регистар односно евиденција, орган надлежен за водење на регистарот односно евиденцијата и неговото седиште, број и датум на запишување), податоци за утврдени и наплатени трошоци на постапката.

Глава VI

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 22

Управата е должна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да формира специјализиран оддел за постапување по предметите согласно овој закон.

Член 23

Подзаконските акти предвиден со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 24

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне да се применува по истекот на шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.